

Dosarul nr. 2ra-1835/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: C. Vârlan)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Mihaila, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

25 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Rusnac Alexandru,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către
Rusnac Alexandru împotriva Sagaidac Andrei, cu privire la încasarea datoriei,
dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor judiciare,
împotriva deciziei din 17 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul formulat de către Rusnac Alexandru și s-a menținut hotărârea din
23 octombrie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 11 noiembrie 2016, Rusnac Alexandru a depus cererea de chemare în
judecată împotriva lui Sagaidac Andrei, cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de
întârziere și compensarea cheltuielilor judiciare.

Circumstanțele de fapt, prezentate de reclamant, pot fi rezumate după cum
urmează.

La 10 septembrie 2014, Rusnac Alexandru, în baza recipisei contrasemnate de
către pârâtul Sagaidac Andrei, a pus la dispoziția acestuia automobilul de model
„Kamaz 551”, cu numărul de înmatriculare COZ 899 la un preț de 4 500 de euro. La
data semnării recipisei, pârâtul Sagaidac Andrei a achitat suma de 600 de euro din
suma totală de 4 500 de euro, astfel încât suma restantă rămânând a fi 3 900 de euro.
Achitarea urma a fi efectuată în termen de un an de zile. Termenul începând a curge
din luna septembrie a anului 2014.

Potrivit opiniei reclamantului, termenul de scadență pentru achitarea datoriei
era de 10 septembrie 2015. Totuși, până în ziua de azi, obligația nu a fost executată
de către pârât.

Posibilitățile de soluționare a litigiului pe cale amiabilă au fost epuizate, în
pofida înțelegerilor cu pârât referitoare la achitarea benevolă a sumei de mai sus. În
versiunea reclamantului, pârâtul a solicitat de nenumărate ori prelungirea termenului,

invocând diverse motive. În momentul de față, pârâtul se eschivează de la întâlnirile cu reclamantul și nu răspunde la telefoanele de contact.

Mai mult, reclamantul a formulat o pretenție suplimentară, prin care a cerut pârâtului Sagaidac Andrei, ca în termen de 5 zile calendaristice, să plătească suma integrală a prețului automobilului din speță în sumă de 3 900 de euro. Pretenția a fost recepționată de pârât la data de 26 octombrie 2015. Totuși, pârâtul nu și-a executat obligați, ci a propus reclamantului să ridice automobilul. Reclamantul a refuzat această soluție. De fapt, reclamantul a folosit automobilul mai mult de 2 ani de zile, ceea ce face imposibilă revenirea la situația inițială.

Reclamantul a pretins că acțiunile și atitudinea pârâtului Sagaidac Andrei sunt ilegale și urmăresc un scop de cupiditate, de însușire a sumei de bani a altei persoane, prin eschivare de la obligațiile ce rezidă din recipisa scrisă.

În același context, conform art. 619 din Codul civil, acesta a calculat o dobândă de întârziere pentru 14 luni în valoare de 1 144 de euro.

Pentru aceste motive, Rusnac Alexandru a solicitat încasarea datoriei în mărime totală de 3 900 de euro și dobânda de întârziere ce constituie suma de 1 140 de euro. În același timp, reclamantul a cerut compensarea cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat 3 314,00 lei și cheltuieli de asistență juridică în valoare de 7 000 de lei (f. d. 4, 56).

În cadrul judecării cauzei, Sagaidac Andrei nu a recunoscut acțiunea. El a precizat că este de acord să restituie automobilul din litigiu, de vreme ce acesta era într-o stare deplorabilă. Mai mult, el nu pretinde la suma de 600 de euro, dați ca arvună (f. d. 62).

Prin hotărârea din 23 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, acțiunea înaintată de Rusnac Alexandru a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f. d. 64, 68 – 70).

Împotriva acestui act judecătoresc, Rusnac Alexandru a declarat apel, care a fost pus pe rol la 29 martie 2018 (f. d. 92). În apărare, intimatul Sagaidac Andrei a formulat mai multe referințe, solicitând respingerea cererii de apel (f. d. 113 – 114, 138 – 139, 145)

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 17 octombrie 2018, a respins apelul formulat de către Rusnac Alexandru și a menținut hotărârea din 23 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f. d. 149 - 156).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a confirmat situația de fapt constatată de prima instanță în baza circumstanțelor expuse de reclamant și pârât. Suplimentar, s-a reținut pârâtul-intimatul a refuzat să procure automobilului în cauză, exprimând-și acordul la faptul nerestituirii sumei achitate de 600 de euro. Până la moment automobilul de model „Kamaz 551”, cu numărul de înmatriculare COZ 899 este înregistrat după Rusnac Alexandru.

În drept, instanța de apel a considerat relevante art. 666 alin. (1) și art. 753 alin. (1) din Codul contravențional.

Reieșind din raționamentele evocate, Colegiul de control judiciar a notat că, dacă partea are un interes de a elimina efectele produse de contract, aceasta beneficiază de dreptul de a desființa contractul și de a înlătura efectele acestuia, iar pretenția de încasare a datoriei în mărime de 3 900 Euro și a dobânzii aferente este

una neîntemeiată. Subsecvent celor expuse, instanța de apel a considerat că nu poate obliga intimatul să procure bunul, atât timp cât proprietar de drept rămâne reclamantul, iar faptul automobilul a fost transmis fără a fi achitată suma integral, s-a produs exclusiv pe propriul risc al apelantului.

Mai mult, la 27 octombrie 2016, intimatul a înaintat în adresa lui Rusnac Andrei o cerere, prin care a solicitat ridicarea automobilului care îi aparține cu drept de proprietate, fiind neexecutat de către apelant (f. d. 24, 30).

La 29 iulie 2019, Rusnac Alexandru a declarat recurs împotriva deciziei din 17 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 23 octombrie 2017 a primei instanței, cu pronunțarea unei noi hotărâri de de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanțele judecătorești nu au aplicat legea care urma a fi aplicată. În viziunea lui, instanțele trebuiau să încadreze situația de fapt la art. 668 alin. (1), art. 763 alin. (1) și (2), art. 783 alin. (1) și (2) din Codul civil. În esență, el a transmis intimatului automobilului în baza recipisei din 10 septembrie 2014, care a nu a fost contestată și, în consecință, produce efecte juridice. Așadar, Sagaidac Andrei nu și-a îndeplinit obligația de achitare a datoriei în mărime de 3 900 de euro.

La 14 august 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs intimatului Sagaidac Andrei, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 173).

Intimatul a depus mai multe referințe și opinii cu privire la caracterul inadmisibil al recursului. În special, el a invocat tardivitatea acestuia (f. d. 175 – 176; 179 – 181).

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Rusnac Alexandru, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În corespundere cu articolul 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la articolul 434.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților Fundamentale (a se vedea Erfar – Avef vs Grecia, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, parag. 24).

Pentru început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 17 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Cererea de recurs certifică faptul că a fost semnată de către Rusnac Alexandru (f. d. 171). Astfel, recursul este formulat de către subiectul căruia i s-a conferit dreptul dat, în baza art. 430 lit. a) din Codul de procedură civilă. În același timp, materialele cauzei confirmă că cererea nu a fost examinată anterior.

Cu privire la termenul de declarare a unei cereri de recurs, completul de judecată învederează că acesta se verifică din oficiu, inclusiv în baza argumentelor părților și materialelor aflate în posesie instanței de judecată raportate la circumstanțele concrete ale speței. În plus, se va supune analizei dacă restricția temporală nu reduce substanța dreptului sus – citat, și, în special, dacă ea urmărește un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *mutatis mutandis* *Levages Prestations Servicii vs Franța*, 23 octombrie 1996, parag. 40, *Freitag vs Germania*, 19 iulie 2007, parag. 37, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, parag. 23 – 24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Nicolae Popa vs România*, 9 decembrie 2014, parag. 16, *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31; *Gheorghită vs Republica Moldova*, 2 iulie 2019, parag. 27).

În cauza recentă *Bodiu împotriva Republicii Moldova* din 18 iunie 2019, Curtea Europeană a constatat încălcarea principiului securității juridice, de vreme ce Curtea Supremă de Justiție a permis examinarea unui recurs formulat peste un an de la data rămânerii irevocabile a deciziei contestate a Curții de apel. De fapt, Curtea a notat că, în absența unor explicații plauzibile, Curtea Supremă de Justiție a fost de acord să calculeze termenul de două luni de la data indicată de recurent fără rezerve. În acest sens, instanța națională nu și-a aplicat jurisprudența cu privire la obligația părților de a acționa cu diligență și cu bună – credință.

În speță, completul de judecată învederează că decizia integrală din 17 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe pagina web a instanțelor judecătorești la 12 noiembrie 2018 și a fost expediată părților la 16 noiembrie 2018. Recurentul a pretins că a recepționat decizia pre-citată, prin intermediul cancelariei, la 31 mai 2019. Înscrisuri, în susținerea acestei alegații, nu au fost anexate. Cererea de recurs a fost înregistrată la Curtea Supremă de Justiție la 29 iulie 2019.

Potrivit referinței din 23 august 2019, intimatul Sagaidac Andrei este convins că termenul de declarare a fost depășit, cât timp a trecut circa un an de la judecarea cauzei la Curtea de Apel Chișinău (f. d. 175).

În astfel de circumstanțe, art. 434 din Codul de procedură civilă operează cu regula că „recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării”. Totuși instanța de recurs opinează că sintagma „de la data comunicării” nu poate fi aplicată izolat. Or, în cazul de față, sunt puse în discuție două aspecte diferite care sunt garantate, în egală măsură, fiecărui participant în litigiu. Pe de o parte, recurentul se bucură de dreptul de acces la un tribunal, care trebuie asigurat prin comunicarea eficientă a actelor judecătorești. Pe de altă parte, intimatul pretinde că decizia din 17 octombrie 2018 este protejată de principiul securității juridice.

Completul de judecată își propune să pună în balanță interesele concurente prin prisma următoarelor criterii: (i) modalitatea aleasă de instanța de apel pentru a comunica actul judecătoresc; (ii) comportamentul adoptat de recurent pentru a afla despre soarta dosarului în care a fost implicat și dacă acesta a fost asistat de un avocat (iii) intervalul de timp scurs de la comunicarea deciziei definitive până la depunerea recursului; și (iv) existența unor motive pertinente pentru a prelungi termenul de atac împotriva unei hotărâri judecătorești definitive.

Cu privire la primul criteriu, instanța de judecată notează că instanța de apel a ales două modalități de comunicare a deciziei din 17 octombrie 2018. Astfel, ea a transmis copia deciziei integrale, prin intermediul serviciului poștal. Informații cu privire la recepționarea scrisorii nu au fost anexate la materialele cauzei. Nici recurentul nu a recunoscut primirea acesteia.

În același context, la 12 noiembrie 2018, Curtea de Apel Chișinău a plasat actul judecătoresc pe pagina web „Portalul instanțelor naționale de judecată”. Această modalitate este prevăzută de articolul 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă potrivit căruia decizia integrală se întocmește în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești. În plus, aceeași obligație procedurală este impusă expres în punctele 10 - 12 din Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea nr. 658/30 din 10 octombrie 2017 a Consiliului Superior al Magistraturii.

Completul de judecată consideră că publicarea hotărârilor judecătorești completează tipurile de comunicare a actelor de procedură specificate la art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Or, în primul rând, articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O. nu poate fi interpretat ca prescriind o formă specifică de notificare a documentelor judecătorești (a se vedea Avotiș vs Letonia (Marea Cameră), 23 mai 2016, parag. 119). În al doilea rând, articolul 389 alin. (4) din Codul de procedură

civilă și punctele 10 și 12 din Regulamentul menționat trebuie interpretate în sensul în care permite aplicarea lor și nu în sensul în care se exclude folosirea lor (a se vedea hotărârea nr. 2 din 20 ianuarie 2015 a Curții Constituționale, parag. 118 sau hotărârea nr. 34 din 13 decembrie 2016 a Curții Constituționale, parag. 99).

În al treilea rând, instanța opinează că este rezonabil de a crede că decizia judecătorească a fost adusă la cunoștința participanților, de vreme ce a fost pusă la dispoziția lor într-un loc și într-un mod care face posibil accesul destinatarului, fără întârziere. De altfel, Rusnac Alexandru a fost reprezentat în fața instanței de apel de către avocat Caisîn Valentin, care este familiarizat cu acest tip de notificare. Mai mult, punctul 11 din Regulamentul stipulează că posibilitatea de a lua cunoștință cu hotărârile judecătorești publicate pe pagina web a instanțelor judecătorești este gratuită și anonimă și nu presupune nicio formă de înregistrare. Iar, punctul 17 garantează că publicarea actelor se efectuează în regim real.

În al patrulea rând, această modalitate de comunicare a actelor judecătorești răspunde și corespunde dezvoltării tehnologice din ultimii 8-9 ani, obținând un grad suficient de certitudine juridică în fața publicului (a se vedea *Antunovic vs Croatia*, 4 octombrie 2016, parag. 50). Așadar, previzibilitatea pentru părți a acestui tip de notificare rezultă din practica constantă a instanțelor judecătorești de a plasa actele judecătorești începând cu anii 2010 – 2011 prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor.

Totuși instanța de recurs evidențiază că orice risc de eșec tehnic în transmiterea documentelor prin această metodă, care este demonstrată, ar trebui să fie suportată de autoritatea care a efectuat acțiuni de acest gen.

Sub acest aspect, completul de judecată constată că nu există dubii cu privire la veridicitatea informației prezentate mai sus, și anume, că, la 12 noiembrie 2018, hotărârea a fost plasată pe pagina web sus – citată. Cauza dată poate fi găsită și accesată pe „<https://cac.instante.justice.md/>”, în rubrica „Hotărârile instanței”, după numărul electronic al dosarului sau denumirea acestuia „Rusnac Alexandru” sau „Sagaidac” (pagina web verificată la 19 septembrie 2019, ora 09:56). În egală măsură, se constată că, la 16 noiembrie 2018, instanța de apel a expediat copia de pe actul atacat, ceea ce permite de a conchide că actul de dispoziție judecătorească exista în formă integrală și putea fi obținut, în baza unor acțiuni adecvate, de către recurent din 12 noiembrie 2018.

Pe cale de consecință, Colegiul judiciar notează că autoritatea judecătorească a respectat legislația procedurală prin trimiterea notificărilor la domiciliul recurentului și prin publicarea hotărârii pe pagina web. Cu toate acestea, în lipsa confirmării de recepționare a deciziei integrale, instanța de recurs va analiza dacă această omisiune poate fi acoperită de celelalte trei criterii caracteristice testului de mai sus.

Referitor la al doilea criteriu, Ct.E.D.O. a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea *Ponomaryov vs Ucraina*, 3 aprilie 2008, parag. 41, *Ustimenko vs Ucraina*, 20 octombrie 2015, parag. 47; *Industrial Financial Consortium Investment Metallurgical Unio vs Ucraina*, 26 iunie 2018, parag. 158 – 159).

În aceste condiții, completul de judecată stabilește că intervalul de timp luat în considerare de instanța de recurs, care a fost necesar pentru recurent de a declara recurs, a constituit circa 7 luni. Perioada respectivă a fost calculată de la 16 noiembrie 2018, care reprezintă data expedierii deciziei raportată la data publicării deciziei pe pagina web a instanței de apel. Respectiv, instanța de recurs observă că marja de prelungire a perioadei pentru o cale de atac nu este nelimitată, iar termenul de mai sus este destul de lung, ceea ce a implicat obligativitatea recurentului de a se folosi cu bună – credință de drepturile procedurale și de a furniza probe solide pentru justificarea ingerinței în principiul res judicata. Analiza acestor obligații corespunde următoarelor două criterii.

În corespundere cu al treilea criteriu, completul de judecată va verifica comportamentul recurentului în procedurile în fața instanței de apel și după pronunțarea deciziei contestate. În context, jurisprudența Curții de la Strasbourg a stabilit că partea este obligată de a lua măsurile necesare pentru a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care are cunoștință (a se vedea, spre exemplu, Gurzhyy vs Ucraina (dec.), 1 aprilie 2008 și Muscat vs Malta, 17 iulie 2012, parag. 44; Antunovi, ibidem, parag. 55 – 56; Bodiu, ibidem, parag. 21).

Pentru început, instanța de recurs constată că prezenta cauza civilă a fost intentată în baza cererii de chemare în judecată formulate de către Rusnac Alexandru. Ulterior, nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, acesta a contestat-o cu apel. În aceeași ordine de idei, Rusnac Alexandru a fost înștiințată, de la bun început, despre intentarea procedurii de către Curtea de Apel Chișinău. Circumstanța respectivă se demonstrează prin avizele de recepție semnate, contra semnătură, de el (f. d. 101, 108). În pofida acestei notificări, aceasta nu s-a înfățișat în ședințele judiciare. Interesele lui au fost reprezentate de către avocatul Valentin Caisîn în temeiul mandatului seria MA nr. 1195376 din 15 ianuarie 2018 (f. d. 82).

Astfel, după mai multe amânări, conform procesului – verbal al ședinței judiciare din 10 octombrie 2018, avocatul Valentin Caisîn a participat și a susținut poziția clientului lui. Așadar, după ascultarea lui, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a dispus amânarea deliberării și pronunțării hotărârii pentru 17 octombrie 2019, ora 09:30 (f. d. 148). Totuși, la data indicată, dispozitivul deciziei contestate a fost pronunțat în absența avocatului sus-menționat și a devenit definitiv în acord cu articolul 394 din Codul de procedură civilă.

Cu titlu de principiu, prin prisma responsabilităților din art. 1 și art. 54 alin. (1), (3), (5) al Legii nr. 1960 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, avocatul Valentin Caisîn a fost în măsură să prevadă, în mod exact, o asemenea succesiune de acțiuni din partea autorității judecătorești și să cunoască că toate hotărârile judecătorești, cu excepțiile prevăzute de Regulamentul sus – citat, sunt publicate pe portalul instanțelor de judecată. La fel, în virtutea funcției lui, el a știut cerințele articolului 434 din Codul de procedură civilă și modalitatea de publicarea a hotărârilor, iar, după caz, trebuiau să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea, *mutatis mutandis*, Henrioud vs Franța, 5 noiembrie 2015, parag. 61, Trevisanato, ibidem, parag. 45, Sturm, citată mai sus, parag. 40). În aceste condiții, procedura în fața Curții Supreme de Justiție ar putea fi în mod legitim mai formală, asigurând scopul unei

bune administrări a justiției (a se vedea *Levages Prestations Services*, citată anterior, parag. 48 sau *Paljic vs Germania*, 1 februarie 2007, parag. 51).

La etapa respectivă, instanța de judecată constată că recursul este semnat nemijlocit de către Rusnac Alexandru. Totodată, instanța de recurs nu dispune de informații despre raporturile între avocat și recurent după judecarea cauzei în ordine de apel. Mai mult, recurentul nu a furnizat date referitoare la rezilierea contractului de asistență juridică cu avocatul Valentin Casîn sau despre faptul serviciilor juridice necalitative. Însă este de evidențiat miza litigiului pentru Rusnac Alexandru al cărui rezultat putea culmina cu recuperarea sumelor pretinse de la intimat. În contextul dat, recurentul ar fi trebuit să-și dea seamă că, în urma intentării procedurii de apel, urma să se ajungă la o finalitate a procesului printr-un act judecătoresc, ce-ar putea include, în general, o anumită șansă de succes pentru admiterea sau respingerea cererii de apel. Pe această cale, în anumite cazuri, justițiabilii, care nu au primit date despre progresele înregistrate în dosarul lor, chiar dacă au fost reprezentați de avocat, ar fi putut, în mod rezonabil, să contacteze instanța pentru a verifica statutul acestuia (a se vedea *Gurzhy vs Ucraina*, 1 aprilie 2008; *Bodiu*, ibidem, parag. 21).

Prin urmare, întrebarea în cauza de față nu constă în ce măsură autoritățile judiciare au asigurat recurentului comunicarea cu promptitudine a deciziilor lor, dar în ce măsură au împiedicat eforturile rezonabile de a le accesa.

La acest capitol, completul de judecată apreciază că recurentul nu a demonstrat că a fost lipsit de orice informație de către avocatul lui sau că a încercat să contacteze Curtea de Apel Chișinău fie în scris, telefonic sau în orice alt mod, începând cu 16 noiembrie 2018. În plus, posibilitatea reală de a avea acces la un dispozitiv, care i-ar permite să navigheze pe pagina web a instanțelor judecătorești, nu a fost negată de nimeni. În aceeași ordine de idei, instanța de recurs reține că recurentul nu a invocat o situație personală complicată sau dificilă care ar consta din factori extraordinari, ce ar putea afecta intervalul de timp la depunerea recursului (a se vedea, în schimb, *Marc Brauer*, ibidem, parag. 43).

În astfel de circumstanțe, deși materialele cauzei nu cuprind un aviz de recepție semnat de recurent sau de avocatul referitor la primirea deciziei contestate, totuși drepturile procedurale sunt însoțite de obligații procedurale (a se vedea *Zubac vs Croația (M.C.)*, 5 aprilie 2018, parag. 93). Completul de judecată ar dori, de asemenea, să sublinieze că părțile din litigiu trebuiau să fie vigilenți în ceea ce privește respectarea etapelor procedurale referitoare la cazul lor. Astfel, instanța de recurs notează că instanța ierarhic inferioară a publicat în mod eficient decizia contestată la 12 noiembrie 2018 și a expediat-o la 16 noiembrie 2018 pe adresa de domiciliu indicată în apel și în recurs. Lipsa unor acțiuni concrete de a afla soarta dosarului în perioada noiembrie 2018 - iulie 2019 demonstrează că Rusnac Alexandru nu a depus suficientă diligență într-un timp rezonabil pentru a afla motivele respingerii apelului lui (a se vedea cauză similară *Karakutsya vs Ucraina*, 16 februarie 2017, parag. 60 – 61). Pasivitatea lui nu a fost motivată prin fapte.

Pe baza celor prezentate, instanța de judecată este de părere că avansare cererii de recurs după o perioadă considerabilă a fost cauzată în întregime de comportamentul recurentului, fiind încălcate obligațiile procedurale din articolul 56 alin. (3) și articolul 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă. În esență, omisiunile

procedurale ar fi putut fi evitate de la bun început și, ținând cont că acestea sunt, în principal, imputabile pentru recurent, consecințele negative le revin tot lor (a se vedea Zubac, ibidem, parag. 121).

Cu privire la ultimul criteriu, completul de judecată învederează că, în hotărârile Popov vs Moldova (nr. 2) (6 decembrie 2005, parag. 53), Melnic vs Moldova (14 noiembrie 2006, parag 40 și 41), Dacia S.R.L. vs Moldova (18 martie 2008, parag. 77) sau Nichifor vs Moldova (20 septembrie 2016, parag. 29 – 32), s-a constatat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Din această perspectivă, completul de judecată consideră că intimatul beneficiază de o decizie judecătorească, care se bucură de autoritatea lucrului judecat (a se vedea hotărârea nr. 32 din 17 noiembrie 2016 a Curții Constituționale, parag. 57, 64). În acest sens, o eventuală înrăutățirea a unei situații juridice, care a devenit irevocabilă datorită aplicării termenului de prescripție sau care – după cum este în această cauză – ar fi trebuit să devină irevocabilă dacă nu ar fi fost contrazisă de recurenți, este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice (a se vedea, mutatis mutandis, Popov (no. 2), ibidem, parag. 53).

În speță, instanța de recurs observă că Rusnac Alexandru a precizat că a luat cunoștință cu decizia contestată la 31 mai 2019, fără a furniza probe pertinente și concludente. Nici materialele cauzei nu conțin vreo recipisă care ar proba alegația dată. Respectiv, se respinge alegația acestuia ca fiind neîntemeiată. În orice caz, el nu a explicat ce l-a împiedicat să afle mai devreme despre decizia Curții de Apel Chișinău sau nu a menționat dacă a încercat să se intereseze despre evoluția procedurii de apel. Simplul fapt că nu există avizul de recepție a deciziei instanței de apel ar constitui, în mod evident, o încercare a acestuia de a justifica omiterea termenului de prescripție și de a masca inacțiunea lui pe parcursul întregului dosar. Calcularea termenului de 2 luni de la data indicată de recurent, fără argumente solide și fiabile, echivalează cu încălcarea principiului securității raporturilor juridice (a se vedea Bodiu, citată mai sus, parag. 22 – 23).

Cu titlu subsidiar, instanța de recurs este convinsă că intervalul de timp de 2 luni este unul rezonabil și suficient de lung pentru a afla conținutul deciziei contestate și pentru a putea alege modalitatea de apărare a propriilor interese și, după caz, de a consulta un avocat (a se vedea Lekic vs Slovenia (Marea Cameră), 11 decembrie 2018, parag. 102, în care s-au tras aceleași concluzii pentru termene de 30 de zile și 2 luni).

Luând în considerare interesele concurente și sintetizând cele determinate supra, completul de judecată constată că recurentul nu a furnizat nicio explicație plauzibilă în fața instanței de recurs despre motivul pentru care a așteptat până la 29 iulie 2019 să depună o cerere de recurs. Or, în mod cert, el ar fi putut afla despre finalitatea procesului, în mod rezonabil și obiectiv, din luna noiembrie 2018 (a se vedea Seal vs Regatul Unit 7 decembrie 2010, parag. 82, și Wyssenbach vs Elveția, 22 octombrie 2013, parag. 39 – 40; Archebasov vs Ucraina, 22 mai 2018, parag. 31). În concluzie, instanța de judecată stabilește că Rusnac Alexandru a declarat cererea

de recurs în afara termenului de 2 luni prevăzut în articolul 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Având în vedere considerațiile de mai sus, completul de judecată notează că esența dreptului de acces al recurentului nu a fost afectată și că restricția în cauză este justificată și se întemeiază pe articolul 434 din Codul de procedură civilă, care este formulat clar și previzibil. La fel, limitarea respectivă urmărește un scop legitim și este proporțională, fiind bazată pe criterii bine definite și transpuse la circumstanțele concrete din speță. Mai mult, testul de proporționalitate a permis stabilirea unui echilibru just între principiul securității juridice și dreptul de acces la un tribunal, aspect al dreptului la un proces echitabil. Din raționamentele evocate, se decide în mod unanim că cererea de recurs avansată de Rusnac Alexandru este depusă peste termenul legal și nu poate fi acceptată spre examinare în fond, urmând a fi considerată inadmisibilă.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. b) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Rusnac Alexandru.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru

Maria Ghervas

Nina Vascan